

CORNET DE PEISSANT, gravin Jos (eigenlijk Marie-José) M.C.G. (Sint-Truiden 10 november 1871 – Oostende 15 februari 1923). Echtgenote van graaf Joseph de Brouhoven de Bergeyck (Antwerpen 1874 – Proven 1922).

Behoorde als adellijke vrouw tot een stand die ook in Vlaanderen volledig Franstalig en veelal Nederlandsonkundig was en ver afstond van de V.B. Toch was bij sommige edellieden een zekere volksvriendelijkheid aanwezig, zo onder meer bij haar schoonvader graaf Florimond de Brouhoven de Bergeyck (1839-1908). Die werd namelijk, van 1884 tot zijn overlijden, door de katholieke werkliedenverenigingen uit het arrondissement Sint-Niklaas (-Dendermonde) tot senator verkozen. Florimonds zoon Joseph, die evenals zijn vader tien kinderen had, woonde met zijn gezin afwisselend in Beveren-Waas en Antwerpen en vanaf eind 1913 – behalve tijdens de oorlog – tot zijn en haar vroegtijdig overlijden in het West-Vlaamse Proven. Bij hen trad vanaf oktober 1909 de pas afgestudeerde (Vlaamsgezinde) licentiaat handelswetenschappen en latere letterkundige Jozef Simons in dienst als huisleraar. Veel Nederlands heeft hij de ouders en kinderen niet kunnen bijbrengen, wel heeft hij hun aandacht getrokken op de V.B. en vermoedelijk vooral op de moeder in dit opzicht invloed uitgeoefend. In Simons' roman *Eer Vlaanderen vergaat* is de centrale figuur soldaat Jonkheer Florimond van Laar die **flamingant** wordt maar sneuvelt; wellicht is dat verhaal een metafoor voor Simons' verwachting dat de Franstalige aristocratie in Vlaanderen, en de familie Bergeyck in het bijzonder, een stap zou zetten in de richting van de V.B. De Vlaamse sympathieën van

gravin de Brouchoven de Bergeyck in de naoorlogse jaren hebben evenwel ongetwijfeld ook te maken met haar open persoonlijkheid.

Een van de oorlogspetekinderen van de gravin was soldaat Clemens de Landtsheer, die in de Frontbeweging actief was en na de oorlog in Temse in die geest verder werkte. In zijn weekblad *De Schelde* (1882-1940) (Temse) publiceerde hij in het nummer van 2 augustus 1919 een brief van gravin de Bergeyck waarin te lezen stond: "Ik ook ben van de uwen, en 'k bewonder diep de gedachte en het ideaal welke gij nastreeft. (...) Ik betreur slechts ééne zaak, die is, niet beter uwe taal machtig te zijn. Ik ken ze wel een weinig doch niet genoeg. Ik strijd voor u, overal, waar ik mij bevind, zelfs in blinde kringen die u niet verstaan. (...) Ik tracht hunne oogen te openen. Dit is mijn apostolaat." Concreet betekende dit vooral, dat onder haar bescherming in 1919 te Antwerpen *De Vlaamsche Padvindersvereniging* werd gesticht. Dat zij een van de vijf ereleden werd (met Maria Belpaire, Jan Craeynest, Emiel Lauwers en Hugo Verriest) van het Komiteit voor de Joe English-hulde (in feite de eerste IJzerbedevaart) en dat zij lid bleef van dat comité tot haar overlijden. Voorts dat zij voorstander was van amnestie en in 1921 met dezelfde Belpaire, Verriest en anderen als Lodewijk Scharpé, Frans Daels, Emiel Vliebergh, Stijn Streuvels en Jozef Muls deel uitmaakte van een Komitee voor Amnestie. Ten slotte betekende dat zelfs dat ze in de naoorlogse jaren steun verleende aan gebroedroofde Vlaamsgezinden. Met dat alles is deze adellijke vrouw in de V.B. van die jaren een unieke verschijning.

LITERATUUR: *De Schelde* (2 augustus 1919); – 'Mev. Gravin Jos. de Brouchoven de Bergeyck', in *Ons Volk Ontwaakt* (17 augustus 1919), p. 132; – 'Jef Simons', in *Pallieter* (24 februari 1924), p. 2-3; – M. Verheecke, *Jozef Simons*, 1963; – A. de Bruyne, *Lodewijk Dosfel 1881-1925. Kultuurflamingant, activist, nationalist*, 1967.

REGINALD DE SCHRYVER